

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.479/2016/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Tóta Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Tóta Áron ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (1011 Budapest, Fő utca 44-50., ügyintéző: **alperest képviselő jogtanácsos neve** jogtanácsos) által képviselt **alperes neve** alperes ellen **kártalanítás** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 26. napján meghozott 25.P.24.278/2015/6. számú ítélete ellen a felperes 7. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és járulékai megfizetésére. Keresetében előadta, hogy a fogvatartása során sérültek a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 3. §-ában, 135. § (2), 137. § (1) bekezdésében, a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 120. § (2), 121. § (1) bekezdésében, a 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) 9. § (1) bekezdésében és 122. §-ában, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében előírt rendelkezések, ezáltal sérült az emberi méltósághoz való joga is. Az alperes a büntetés-végrehajtási szervek útján az igazságszolgáltatási funkciójának tesz eleget, amely magában foglalja a szabadság elvonásával járó büntetések és intézkedések végrehajtását és a fogvatartás megfelelő körülményeinek biztosítását. A közhatalom gyakorlásával összefüggésben az állam és a fogvatartott között polgári jogviszony jön létre, mely jogviszony keretében okozott kárért az állam köteles helytállni, ez a Bv. tv. 143. § (5) bekezdéséből is következik.

Az alperes ellenkérelme a Bv. tv. 143. § (1) és (5) bekezdése, a Pp. 157. § a) pontja és 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján elsődlegesen a per megszüntetésére irányult. Ennek hiányában a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint a büntetés-végrehajtási feladatok ellátása során az állam és az elítélt között nem jön létre polgári jogviszony. Emellett vitatta a felperes által előadott körülmények jogellenességét, az állított kárral fennálló összefüggését, a kár bekövetkezését és összegét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes permegszüntetésére irányuló kérelmét elutasította. Elutasította a keresetet is, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 forint perköltséget. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 120.000 forint illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a per megszüntetésének az alperes által hivatkozott okból nem volt helye, mert a Bv. tv. idézett szabálya nem ír elő kötelező perben állást, és a követelés anyagi jogi kötelezettjét sem határozza meg. A keresetben sérelmezett időszakra tekintettel idézte az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 339. § (1) és 349. § (1) bekezdését és a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:159. §-át és 6:548. § (2) bekezdését. E jogszabályi rendelkezések alapján megállapította, hogy az állam az államigazgatási jellegű szervező intézkedő tevékenységét az önálló jogi személyiséggel bíró szervein keresztül fejti ki. Azok pedig önálló felelősséggel tartoznak a magatartásukért. Amennyiben tehát ilyen tevékenység kifejtése során érte kár a felperest, azt a magatartást kifejtő jogi személlyel szemben érvényesítheti. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint nincs olyan szabály, amely az államigazgatási szerv esetleg fennálló felelőssége esetén az állam helytállási kötelezettségét tenné elsődlegessé. A büntetés-végrehajtási szerv keresetben megjelölt magatartásának jogellenességét feltételezve sem felel az állam, az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett kárért, mert a kárt az államtól elkülönült jogalanyisággal rendelkező állami szervek okozták. Az elsőfokú bíróság ezért a hivatkozott magatartások jogellenességének és a kártérítési felelősség további feltételeinek vizsgálata nélkül a keresetet elutasította.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kötelezését kérte 2.000.000 forint nem vagyoni kár és kamatai, továbbá az első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Előadta, hogy a régi Ptk. 28. § (1) bekezdése alapján az állam mint a vagyoni viszonyok alanya jogi személy. Az állam a büntetés-végrehajtási szervek útján az igazságszolgáltató funkciójának tesz eleget, amely magában foglalja a szabadság elvonásával járó büntetések és intézkedések végrehajtását, valamint a fogvatartási körülmények biztosítását. A Bv. tv. 5. § (1) bekezdése értelmében a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, valamint az utógondozás az állam feladata. A Bv. tv. 143. § (5) bekezdése szerint az elítélt szabadulását követően a kártérítési igényét közvetlenül a bv. szerv székelye szerint illetékes bíróságnál érvényesítheti. E jogszabályi rendelkezésekből pedig az következik, hogy a büntetés-végrehajtás során ért kár közvetlenül az állammal szemben, nem pedig közvetetten a magatartást kifejtő szervvel szemben érvényesíthető. A közvetlen keresetindítási lehetőség igazolja, hogy a közhatalom gyakorlásával összefüggésben az állam és a fogvatartott között közvetlen polgári jogviszony jön létre, amely jogviszony keretében okozott kárért az állam helytállni köteles. A keresetben érvényesített jog a közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítésére irányult. A fellebbezésében idézte a Ptk. 75. §-ának (1) bekezdését, és megismételte, hogy a fogvatartásának körülményei alkalmatlanok voltak az emberi méltóság tiszteletben tartására. A fogvatartással elkerülhetetlenül együtt járó szenvedés szintjén túlmutató többletmegpróbáltatások érték, az elszenvedett sérelmek hatására pszichiátriai kezelésre szorult. A személyiségi jogot sértő fogvatartási körülmények az egészségi állapotában súlyos fizikai és mentális károsodást eredményeztek, hátrányosan befolyásolták gyógyulási esélyeit és jelentős mértékben késleltették a gyógyulás folyamatát. A személyiségi joga sérelme miatt pedig kárt szenvedett. Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, amikor bizonyítási indítványai mellőzésének nem adta okát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Az elsőfokú ítéletet megalapozottnak és jogszerűnek tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a per eldöntéséhez szükséges körben, helyesen állapította meg, és az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló érdemi döntést hozott. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokaival is egyetértett, ezért azokra megismétlésük nélkül a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján csupán visszautal. A fellebbezésre tekintettel csak a következőket emeli ki.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá az ítéletének indokolásában, hogy az állam a közhatalmi feladatait nem követlenül, hanem a szervei útján gyakorolja. A közhatalmi jogkörben eljáró állami szervek önálló jogképességük folytán önálló kártérítési felelősséggel rendelkeznek. Az állam a közhatalom birtokosaként a közhatalmat gyakorló szervezetrendszer, annak egyes szerveit jogalkotás útján irányítja. Amennyiben valamely szerve a rá vonatkozó jogszabályokat megszegi, és ezzel kárt okoz, a polgári jogi kárkötelem az önálló jogalanyisággal rendelkező állami szerv és a károsult között jön létre. Az állam közvetlen kártérítési kötelezettsége kizárólag kártelepítő jogszabályi rendelkezés alapján áll fenn, a jogszabály által meghatározott körben. Csak a jogszabály által létrehozott kárkötelem teszi az államot a vagyoni viszonyok alanyává, és ruhazza fel ezáltal jogképességgel. Ilyen jogszabályi rendelkezés azonban a perbeli esetben nem volt.

A felperes a fellebbezésében alaptalanul hivatkozott a Bv. tv. 143. §-ának (5) bekezdésére. A Bv. tv. 143. § (3) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy az elítéltet ért kárért a bv. szerv felel a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint. Ez a felelősség pedig független attól, hogy az elítélt a kártérítési igényét a fogvatartása alatt vagy a szabadulását követően terjeszti elő. A Bv. tv. 143. § (5) bekezdése kizárólag az igényérvényesítés idejét és helyét határozza meg.

Mivel a felperest az alperessel szemben érvényesített jog nem illette meg, helyesen döntött az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a felperes bizonyítási indítványait mellőzte.

Az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, a jogvita elbírálásához további bizonyítás nem volt szükséges, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének sem a Pp. 252. § (2), sem a (3) bekezdése alapján nem volt helye.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokai alapján - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte alperes jogi képviselővel felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdésre figyelemmel az elvégzett munkával arányban álló összegben - állapította meg. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint rendelkezett.

, 2016. július 7.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: